

BISERICA SI SCOALA

REVISTA BISERICESCA, SCOLARA, LITERARA SI ECONOMICA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminică

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 266.

Preoții și sf. scriptură.

Cu ocazia recentelor vizitații canonice, efectuate de P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, în protopopiatele: Buteni și Hălmagiu, am experimentat unele lucruri, vrednice pentru a fi sulate în acest organ.

La conferința pastorală ținută de P. S. Sa, Marți în 7 Sept. c. cu preoțimea tractului Buteni, în biserica din Moneasa, am văzut cu bucurie că, unii preoți încep să cunoască relativ bine sf. Scriptură. Cu destulă iscusință se provocau la citatele bibliei, prin care se adevărește temeinicia tainelor și cultului bisericeii noastre, contestate de sectari. Tot așa arătau și textele sf. scripturi cari spulberă toate învățăturile sectarilor.

Avem însă și preoți, cari nu se ocupă cu studiarea sf. Scripturi; doar mai știu câte ceva, ce încă n'au uitat de când erau pe băncile institutului teologic. Se n'țalege că, aceștia nu ies pe terenul discuției cu sectarii, ci în cele mai multe cazuri iau calea refugiului.

Intr'o comună bântuită de sectari, P. S. Sa părintele Episcop a căutat prilej la o discuție cu ei. S'au prezentat 4 bărbați, cari recitau pe de rost pasagi întregi din biblie. Și cu sf. Scriptură în mână se căzneau să convingă pe P. S. Sa că adevărata credință ar fi cea baptistă. Însă când părintele Episcop a zdrobit toate argumentele aduse de ei, cu biblia ce era în mâna lor, au rămas foarte decepționați și se plângeau că, înainte de-a părăsi religia ortodoxă, au cerut preotului să le explice unele pasaje din biblie, cari îi clatina pe ei în dreapta credință. Preotul n'a făcut-o, iar ei, s'au dus. Și în câte comune nu se face așa!

Iată unde duce nepăsarea unor slugitori ai sf. altar, cari nu dau ascultare cuvenită nici îndemnurilor venite dela superioritate, ca să se înarmeze cu armele lui Dumnezeu, pentru a lua lupta cu duhul distrugător al timpului de azi, care a atacat la temelie biserica noastră.

Față de atari preoți, Consiliul nostru eparhial va fi nevoit să ia rețorsionile cuvenite și să selecționeze valorilor.

Aceasta o cer preoții, cari își fac datoria.

Pe urmele apostolilor.

Sfințiri de bisericii și vizitații canonice în protopopiatele Buteni și Hălmagiu.

Zilele dela începutul lui Septembrie a. c., din preajma măritei sărbători a înălțării sf. Cruci, ne-au arătat pe P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, pornit iarăși în mijlocul credincioșilor ca să le ducă mângăere, binecuvântare și să-i întărească în credința noastră românească. Ostenelile vizitațiilor canonice ținute în tractele Buteni și Hălmagiu, 10 zile, nu pot răsări decât din un suflet cu adevărat apostolic, care jertfește tot, pentru mântuirea păstorilor săi. Bunii noștri credincioși din acele părți muntoase, l'au și primit pe P. S. Sa, ca pe un adevărat arhangel vestitor de lumină și adevăr.

Din Arad a plecat P. S. Sa părintele Episcop, cu automobilul Sâmbătă în 4 Sept. a. c. însoțit de părinții: Mihai Păcățian, Ioan Cioară și S. Stana. Itinerarul era spre comuna Buhani, pentru a sfinți mâine zi în 5 Sept. biserica de acolo. Deja în Panatul Nou suntem întâmpinați de vrednicul fiu al bisericeii noastre, pretorele Simion Pop, preotul rom.-catholic, și antistia comunală.

În Șiria P. S. Sa este salutată de protopopul Lucuța, asistat de preoții noștri d'acolo și comitetul parohial. În Gașa vorbește cuminte părintele Terebenț. În Măscă trecem între ovațiile publicului condus de preotul V. Popovici, Domnișoarele aruncă flori în automobil. Tot așa în comuna Pâncota, Seleuș, Bocsig, suntem așteptați de preoții noștri.

La oarele 5 sosim în comuna Buhani. Părintele Episcop este întâmpinat de protopopul tractului Buteni Florian Roxin, în societatea mai multor preoți din tract.

Părinții din aturajul P. S. Sale și preotul din loc l. Giurgiu săvârșim sf. Vecernie împreună cu privegherea. Peste noapte poposim la băile din Moneasa.

Duminecă dimineața la oarele 1 $\frac{1}{2}$ plecăm spre Buhani. În drum ne oprim la biserică din Ramna, unde înaintea unui public numărös P. S. Sa face un serviciu scurt cu cetirea unei frumoase rugăciuni în genunchi. Preotul administrator R. Ioja face următorul raport verbal despre starea morală și materială a parohiei:

Prea Sf. Voastră binevoind a vizita comuna noastră, eu ca păstorul sufletelor acestei comune, îmi pot datora înțelegerea ca în puține cuvinte să Vă fac cunoscut starea ei.

Comuna Ramna (Rănușa) are: 539 sufli., dintre cari 530 sunt ort., 5 cat., 2 ref., 2 izr.; perechi cununate: 104, con. ub. 20

Biserica n'are pământ, sesie parohială sunt 3 jug. pământ arător. Reforma agrară până acum nu ne-a dat nimic, deși ni-s'a promis, că unde nu-i pământ arabil, se dă pădure. Poporul e blând și lu rător ține la sf. biserică și la datinele ei, dar e sărac. Aiat țarna, cât și vara este dus pe lume la lucru pentru susținerea familiei. Cercetează sf. biserică 30% regulat, iar mulțimea la sărbători mari.

Mare înălțare sufletească simțim cu toții azi, când Prea Sf. Voastră aici în bisericuța noastră Vă rugați pentru noi lui Dzeu. Rugăm și noi pe bunul Dzeu să Vă țină întru mulți ani.

P. S. Sa le ține o frumoasă vorbire în care laudă curățenia vieții credincioșilor, și îi îndeamnă să ție cu dragoste și mai deprte la biserică noastră care singură aduce mântuirea sufletelor.

La oarele 9 soșim în parohia Buhani, unde ne așteaptă popor din vre-o șapte sate. Dela locuința preotului I. Giurgiu, P. S. Sa părintele Episcop este dus la biserică nouă în procesiune. Servesc părinți: M. Păcățian, T. Roxin, I. Bodea Oct. Tămășdan, I. Giurgiu, I. Tirla, S. Stana M. Grecu, V. Drincu, R. Ioja, L. Ioja, I. Bogdan și păr diacon I. Cioară. Se face sfințirea și încunjurarea bisericii cu cefirea evangeliilor și ungerea ei cu sf. mir. Apoi se începe sf. liturgie care decurge în mod evlavios.

În cursul sf. liturgii P. S. Sa hirotesește întru protodiacon pe părintele referent I. Cioară.

La priceasnă părintele I. Giurgiu din loc a făcut despre starea religioasă morală a parohiei sale următorul raport:

Parohia constă din 87 Nr. de case, No. sufletelor este de 420, a părechilor cununate de 76, a concubinatelor de 10, ce privește starea religioasă, credincioșii iubesc și cercetează destul de regulat sf. biserică, însă sărbătorilor nu le prea respectă, datinele religioase se mențin.

Iar ce privește starea materială biserică n'are avere nemișcătoare, iar cea mișcătoare s'a epuizat toată cu edificarea bisericii.

Iar P. S. Sa părintele Episcop a ținut o înălțătoare predică despre puterea sufletului și despre jertfa creștinească. La urmă a lăudat zelul credincioșilor noștri și hărnicia preotului Giurgiu, căci aproape din nimic și prin jertfa credincioșilor au edificat o bisericuță frumoasă care poate servi ca pildă grăitoare și pentru alte comune bisericesti.

La oarele 2 d. m. s'a servit o masă bogată în onoarea P. S. Sale la care au participat și mulți intelectuali din Arad și Buteni. Remarc pe prefectul

Boneu și fostul prefect Georgescu, prefectul poliției Moțiu, adv. Dan din Buteni, pretorul Petica etc. Proto-popul *Butenilor* Fl. Roxin a rostit următorul toast:

P. Sf. Domnule Episcop. Stimați mesenii!

Pela anul 1830 — când s'au început în acestea părți unirea cu biserică catolică. — stăpânul atotputernic al acestei comune Buteni, și încă alor 22 comune — începând dela Crocna în jos spre Revetiș Dieci și S. biș — până la Dezna era contele Ioan Gebkard Wöngseg iar a Deznei și jur, eră Töök Ist. au.

Peste 8 ani, în 1934 se vor împlini 100 de ani, de când acești foști stăpâni ai plaiurilor poate la ordine mai înalte, s'au pus și ei cu toți dirigătorii lor în serviciul propagandei pentru unire cu biserică Romei.

Poporul eră torturat și batjocurit, ca să treacă la unire. Preoți cari nu s'au dat după păr, asemenea erau batjocuriți și alungăți din comune. În urma asupriitorilor au și trecut la uniți o mulțime de familii din aproape toate satele din jur. Dar aceasta unire a fost ca flacăra de foc de paie iute trecătoare. Poporul iar a revenit la matcă.

Între comunele din acestea părți — cea mai frumoasă dovadă de tărie cu credință au dat-o comuna această mică Buhani. Preotul din acel timp Todor Crișan — a înclinat spre unire, a îndemnat pe Buhancenii să treacă la unire, dar răspunsul bravului popor de aici a fost, că demonstrativ s'a dus în corpore la slujbă la bis. oct. din Siatina, și n'au voit de loc să-și părăsească lăgea străbună.

Poporul din Buhani este un urmaș vrednic a moși-strămoșilor lui. Un popor deștept, religios, iubitor de biserică, care azi serbează praznicul mare de bucurie a credinței lor în D-zeu, o dovadă a iubirii lor de biserică este faptul, că scannele din bis. s'au vândut cu peste 100.000 Lei.

P. S. D. Ep. Sunt cu o deosebită bucurie când vă pot vorbi despre aceasta parohie de model în frunte cu preotul ei vrednic.

Lăudat să fie numele D-lui, că s'a învârtit roata norocului așa, că stăpânii pământului din acestea părți, au ajuns poporul cel obidit, iar bis. dominantă în stat a ajuns bis. cea persecutată. Rămâne acum, ca aceasta biserică să strălucească prin răspândirea luminei, prin propagarea credinței și a moralei.

Atunci când avem în fruntea bis. noastre din Dieceză pe P. S. Sa Domn Episcop *Dr. Comșa*, nu ne îndoiim nici un moment, că bis. nu-și va putea face datorița.

Activitatea Arhierescă și Apostolică a P. S. Sale de un an este o garanță sigură, că naia bis. noastre va fi condusă astfel, ca toți să revenim la alvia acelei credințe străbune, despre care au dat dovadă și moși-strămoșii noștri din acestea părți!

Lupta ce o desvoaltă P. S. Sa în dieceza noastră, umple de mândrie și de nădejde inimele tuturor celor ce avem credință în D-zeu și a celor ce ne iubim neamul și patria.

Lupta pentru întărirea bis. lui Hristos, pentru consolidarea neamului, purtată de P. S. Sa cu graiu viu la cutreerarea comunelor din Dieceză, lupta purtată cu condeiu dibaciu a P. S. Sale, nu poate să rămână fără efect.

Ca niște fii adânc recunoscători pentru osteneala ce o face P. S. Sa pentru, bis. lui Hristos, să-i urăm cu toții mulți ani fericiți!

În aclamațiile mulțimei de credincioși, la oarele 5 plecăm spre comuna Dezna. În fața bisericii de aici P. S. Sa este întâmpinat de preotul Cornel Bodea și credincioșii săi.

Se slugește vecernia de P. S. Sa ajutat de părintii M. Hai Păcățian esesor referent, protopopul F. Roxin, protodiaconul I. Cioară și preotul locului. Parohia Dezna este un centru comercial și industrial. Avem aici 950 suflete ortodoxe și câți-va străini. Și aici P. S. Sa rostește o vorbire plină cu îndemnuri creștinești, care este savurată de public cu multă sete. De aici plecăm spre Moneasa locul de popas. La biserică ne așteaptă părintele O. Tămășdan cu credincioșii săi. Drumul pe unde trecem este împodobit cu verdeață și flori. În cadrul unei vorbiri frumoasă și rostită cu inteligență părintele Tămășdan descrie topografia religioasă a parohiei sale și exprimă bucuria credincioșilor săi cari au fericirea de a vedea în mijlocul lor pe marele păstor, ce aleargă zi și noapte să ducă lumină din lumină în sufletele credincioșilor săi.

Și aici părintele Episcop rostește o vorbire cu sevă, în care laudă credința și tenacitatea față de biserică străbună a creștinilor din protopopiatul Buteni, cari deși sunt săraci în avuție materială, sunt bogați în suflete.

Apoi în ovațiile credincioșilor și pe înserate ne retragem la băile Moneasa, unde părintele protopop Roxin, se îngrjește să fim așteptați cu locuință și cină bună.

După oboseala de Duminecă, Luni P. S. Sa odihnește și focmește programul pentru zilele următoare.

Marti în 7 Septembrie 1926 P. S. Sa părintele Episcop a ținut o conferință pastorală cu preoțimea tractului Buteni. Conferința s'a ținut în biserică din Moneasa împreună cu chemarea duhului sfânt. S'au prezentat toți preoții tractului afară de unul care avea fumormântare.

Conferința a fost deschisă printr-o vorbire bine simțită și plină de idei creștine a protopopulu Roxin.

A vorbit apoi timp de o oră P. S. Sa Episcopul eparhial, care prin cunoștințele sale vaste a disecat toate greșelile ce unii preoți le săvârșesc în viața pastorală și a indicat cărări noi pe cari trebuie să umble preoții ca să aducă turma la pășune bună. „Nu caut voia mea ci voia Tatălui” zice P. S. Sa și toți preoții ca părinți sufiești ai poporului trebuie să facă voia Tatălui care este ca, preoțimea născută dintr'un ordin Dumnezeuesc, să păzească comorile încredințate ei de Mântuitorul.

Atrage atenția preoțimei asupra luptei ce trebuie s'o purtăm cu sectele și apelează la fiecare să ducă o viață morală curată ca apa de munte.

S'au discutat apoi mai multe chestii de ordin pastoral, la cari au vorbit bine cu competență și unii preoți. P. S. Sa a azistat cu deosebire asupra pastoralității individuale, când preotul trebuie să fie în contact strâns cu credincioșii săi, să-i cerceteze acasă la intervale de vreme, și să se interze de viața lor.

În discuțiile contra sectelor religioase preoții tractului Buteni muncesc cu zor. Am remarcat discuția temeinică a preoților Bodea din Dezna, Joja din Sălăgeni și Grecu din Bârsă. Acest fapt aduce laudă părintelui protopop tractual Florian Roxin, care văzând primejlia sectelor religioase, insistă ca preoții săi să-și facă datoria. Părintele protopop Roxin și-a cetit lucrarea bazată pe experiență, despre conferin-

țele pastorale. Pentru ideile variate ce cuprinde o vom publica și noi în organul acesta.

Părintele referent M. Păcățian a vorbit cu mult interes de cauză, despre datorințele interne și externe ale preoțimei insistând ca fiecare preot să-și facă datoria și să fie misionar în parohia sa proprie.

După conferință P. S. Sa a prânzit la masă comună cu preoțimea tractului Buteni, care apoi s'a îndepărtat cu învățături folositoare pentru chemarea preoțească.

Miercuri dimineața la orele 8 P. S. Sa împreună cu suita și protopopul tractual pleacă cu automobilul spre comuna Sălăgeni, pentru a sfinți biserică din această parohie.

În drum ne oprim la bisericuța frumoasă și întreținută curat, din Doncenii. Cântă frumos cu copiii învățătorul Cociu, un fiu bun și credincios al bisericii noastre. După rugăciunea de îngenunchere cetită cu multă pietate de P. S. Sa Domnul Episcop, părintele adm. I. Gurgiu, face următorul raport despre starea Filiei Doncenii:

Filia Doncenii constă din 66 Nr. case, cu 356 suflete, părechi cununate sunt 61 concubinate 2, bapțiști este o familie cu 4 membrii.

Ce privește starea relig. poporul este iubitor și cercetător regulat de sf. bis., datinele religioase se mențin.

Starea morală lasă de dorit. Bapțiștii nu au nici o influință asupra credincioșilor.

Iar ce privește starea materială încă nu ne putem plânge, bis. are 2 intrav. și 16 jug. pământ arător, avea și în numărare vreo 60.000 Lei dar cu repararea sf. bis. și procurarea unui clopot s'a spesat peste 40.000, sesia paroh. constă din 1 intrav. 8 jug. de mult, iar de când cu reforma agrară ține în arendă forțată încă 8 jug.

Iar P. S. Sa rostește cuvinte de îmbărbătare și cu învățături înțelepte, credincioșilor cari au venit cu mic și mare s'asculte învățăturile arhieresti.

La orele 9 sosim la biserică din Sălăgeni, unde P. S. Sa părintele Episcop este așteptat de întreg poporul comunei în frunte cu preotul L. Ioja. Se face sfințirea apei, așezarea moaștelor în sf. prestol, ungera cu sf. mir înconjurarea bisericii frumoșele și bine întreținută. P. S. Sa este secundat în serviciu de: M. Păcățian asesor-referent, Florian Roxin protopopul Butenilor, protodiaconul I. Cioară și preoții: I. Tirla, C. Bodea, S. Stana, I. Giurgiu, R. Ioja și L. Ioja. Părintele Lazar Ioja face următorul raport despre viața parohiei Sălăgenii:

Comuna Selegeni are 696 suflete dintre cari 492 ort. și 104 bapțiște, părechi cununate 71, concubinate 12. Unii credincioși cercetează regulat sf. Biserică în duminică, dar mai mulți o cercetează la zile mari în sărbătorile Crăciunului, Paștilor, Rusaiilor, și a Botuzului. Datinele credinței străbune nu sunt prea respectate, cum sunt posturile și unele sărbători, acestea din cauza sectarilor cari au străbătut și în această comună de vre-o 15 ani. Învățăturile sf. Biserici a pătruns în sufletele credincioșilor cea ce se vede din activitatea internă și externă care s'a dezvoltat în urma acestor învățături. (Cămin cultural, program de joc, șezători culturale repararea sf. Bis. ș. a.

Sf. Bis. are avere imobilă 2 intravilane proprii și 10 jug. pământ primit prin ref. agr., avere mobilă 6000 Lei, s'a înființat și fondul micilor.

Prea Sfințite Domnule Episcop, Vă mulțămim cu toții ca cei mai supuși fii pentru rugăciunile înălțate spre mântuirea sufletelor noastre și Vă promitem că în rugăciunile noastre ne vom ruga pentru Prea Sfinția Voastră.

La urmă părintele Episcop rostește o predică de-o adâncă concepție, despre recunoștința cu care datorează neamul nostru bisericii ortodoxe. Această predică înălțătoare face impresie adâncă asupra publicului ascultător și primarul comunei un om cu multă inteligență, care era trecut la sectari, face declarația că, se reîntoarce la biserica străbună.

Și aici ca și în toate parohiile cercetate până aici P. S. Sa dispune să se împartă poporului setos de carte, mai multe broșurele din biblioteca „Crestinului Ortodox”. Apoi tot P. S. Sa depune la oficiile parohiale mai multe cărți de conținut teologic, pentru a pune bază bibliotecii parohiale. Tot aici remarcăm că la aceste sfințiri de biserici câptările de strană au fost susținute de vestitul cântăreț Bejan din Buteni, care cu vocea sa dulce de tenor, a făcut impresie bună asupra publicului.

Masa o luăm la preotul L. Joja, care pentru activitatea sa este lăudat de P. S. Sa părintele Episcop.

La oarele 3 după masă plecăm spre comuna Prăjești Poporul acestei comune ne așteaptă la biserică, unde i-se face P. S. Sale ovații călduroase. Servim sf. vecernie, preotul administrator face următorul raport despre starea parohiei Prăjești:

Comuna Prăjești are 379 suflete dintre cari 363 ort. 12 rom. catolici, 5 izrailiți. Credincioși cercetează regulat Sf. Bis. în dumineci și sărbători și țin la datinele credinței străbune. Bântuie însă un păcat: îngâmfarea, din care cauză se produc împărecheri.

Biserica are avere imobilă 8 jug. fânațe 2 jug. primite prin ref. agr. avere mobilă 20000 Lei. fond de bucate care constă din 35 hl. grâu, s'a înființat și fondul milelor.

Apoi părintele Episcop rostește o vorbire ascultată cu multă dragoste. De aici plecăm spre comuna Sebiș, unde sosim la 6 oare seara. Comuna este frumos pavoazăată cu drapele și verdeață. Străzile sunt pline de public. La casa comunală P. S. Sa este bineventat de notarul comunei, iar la biserică de veteranul preot Mihulin. La serviciul divin frumoasa biserică din Sebiș se umple de creștini, cărora P. S. Sa le adresează o vorbire care stoarce lacrimi. De aici trecem în casele primpretorului Petică, unde luăm cina, și peste noapte ne reîntoarcem la Moneasa. Joi în 9. P. S. Sa și suita, suntem invitați la masă la părintele C. Bodea din Dezna, Vineri prânzim la directorul moșiei din Dezna, dl. Romanescu. iar la 3 oare plecăm cu un tren mic spre cătunele Răștirata și Zugău, cari sunt în munți la vre-o 7 *chilometri* de Dezna în Răștirata avem 18 case cu 65 credincioși, în Zugău avem 26 case cu 85 credincioși. La 6 oare venim îndărăt cu automobilul la Moneasa unde suntem chemați la ceai în castelul baronului Andrenyi.

Sâmbătă prânzim la părintele I. Giurgiu din Buhani. Apoi ne luăm rămas bun dela vrednicul părinte protopop F. Roxin, care ne-a ospătat și călăuzit cu multă afabilitate în tractul Hătenilor și trecem cu automobilul în protopopiatul Hămagiu cu itinerarul Iosășel, Gurahonț Pleșcuța etc.

„Biserica unică românească.”

Titlul acesta este al unei lucrări, nepretențioasă după numărul paginilor, dar tratând despre o cestiune cu atâta mai importantă și chiar actuală.

Lucrarea e scrisă de d. I. Paleologu, redactor la „Biruința” din Cluj, deci un *mirean*, care pune chestiunea restabilirii unității bisericești și religioase între Români.

D-Sa, ceea ce este cu atât mai de reținut, militând pentru încetarea desbinării religioase dintre frați, lucră cu informații adunate din biblioteca arh. diecezană dela Blaj, deci consultând numai isvoare catolice, și totuși ajunge la concluziunea, care e cea mai logică și cea mai românească: *să revină uniții la starea de mai nainte de 1698—1700, deci la sânul bisericilor mame ortodoxe române.*

Autorul arată că s'a făcut o greșală „națională” când s'a recunoscut de unii dintre români supremația papală; expune mai departe politica Romei în Răsăritul Europei; schițează polemica pe tema unirei, și trage concluziunea de revenire a unițiilor la matca sufletească, de odinioară. Pentru scopul acesta autorul propune *inverzarea gestului dela 1698, când unirea a fost încheiată de clerici, fără consultarea poporului și cere acum, ca poporul însuși să fie consultat în cestiune.*

Subliniem, cu toată bucuria, teza desfășurată de autor. Și, deoarece felul său de a vedea lucrurile se potrivește și cu vederile noastre, ținem să îndemnăm pe frații preoți, mai ales pe cei din ținuturi cu unieți, să-și procure această folositoare lucrare de informație —costă numai 20 Lei— și să îndemne și pe credincioșii mai de aceea seamă, s'o procure (dela autor: Cluj, Piața Cuza Vodă, 15) și ei, făcând cu toții să fie ca cunoscută în *cercuri populare cât mai largi.*

Acum, când lozinca dată de noi ca bisericieni, este însușită și de mireni, e datoria noastră, a tuturor, să acționăm în acest senz, chiar și așa, ca comunele bisericești mai înstărite să cumpere și să distribue exemplare gratuite în popor.

Impresii dela pelerinajul la Sf-ta M.-re H.-Bodrog.

Cunoscând din propria-mi experiență rodurile binefăcătoare ale pelerinajului, mă hotărâsc a pleca cu credincioșii mei, cu atât mai vârtos, deoarece de când e pomina de pe Valea Mureșului n'a mai fost pelerinaj la Sft. M.-re H.-Bodrog.

Cu două săptămâni înainte de plecare îmi pregătesc enoriașii în număr de 68 suflete, pentru a-și scormoni viața trecută și apoi plini de cucernicie, să ne apropiem de acel sfânt lăcaș. Cu nerăbdare mă întâmpinau zilnic enoriașii cu întrebări despre timpul plecării,—și ajuns fericitul cîas al plecării, după săvârșirea sf-tei vecernii, plecăm mic și mare în cântări de preamărirea lui Dumnezeu.

Ochii tuturor închinătorilor erau scâlțați în lacrimi de bucurie înfrățite cu gânduri de pocăință. Ajungem în comunele *Vinești* și *Săvârșin*, unde noi pelerinii eram încontin întrebații „încotr'o mergeți”. Răspunsurile închinătorilor, avură drept urmare, că se atașează la grupul nostru alți 5 inși din aceste comune.

În grupul închinătorilor erau și copii. Involuntar î-mi vine deci în minte pelerinajul Preacuratei cu plâpândul Isus, în vârsta de 12 ani, la Ierusalim spre a se închină, desi calea eră de 120 km. Maica Sfântă ia și pe Isus și împreună cu alți Nazarineni face acest drum atât de greu și lipsit cu desăvârșire de apă.

Am tâlcuit acel pelerinaj închinătorilor, cari ascultă și plâng și se întăresc în credință unul din lacrimile celuilalt, iar eu îmi primeam înainte plata duhovnicească a lucrului bun, al celui dintâi pelerinaj ce-l urniam depe Valea-Mureșului....

Mi-am câștigat în aceste clipe fericite din viața mea pastorală ca preot tinăr convingerea, că un atare moment zidește în credință mai mult ca toate predicele rostite peste an!

Ajunși la Arad ne atașem grupului de închinători din *Lipova* în număr de 95 suflete, în frunte cu vrednicul lor păstor părintele V. Dăbău.

Lipovenii sunt vestiți ca unii, cari mic și mare, bărbați și femei, laudă în cântări pe Atotputernicul.

Lucrul acesta face o impresie extraordinar de plăcută asupra enoriașilor mei. Tot astfel impresionează și cântarea ocazională, ce se termină cu cuvintele „spicu grâului”, care cântare stoarce lacrimi.

Lauda lui Dumnezeu se înfrăția cu rodul muncii țaranului, cu „spicu grâului”, și efectul eră minunat.

După ce grupul închinătorilor este obosit de cale și cântări, pentru a nu se ocupa de cele lumești și pentru nu a apărea a merge la bălci și a perde din farmecul religiozității, în drum, dela marginea pădurii Ciala, le devolt însemnătatea pelerinajelor și însemnătatea zilei „Sfintei Marii”. Sunt ascultat pe tot drumul, până să zărim Sfânta Mănăstire.

Ajunși pe malul Mureșului în apropierea sfintei M-ri, credincioșii tresar plăcut după ostăneala drumului și ne apropiem de intrarea în curtea sfintei Mănăstiri. La intrare suntem întâmpinați de vrednicul de chemarea sfântă și edificatoare a credinței străbune, de Inalt Preacuvioșia Sa starețul *Policarp*, Prea cucernicia Sa Dr. Gh. Ciuhandu și de cucernicul misionar Tr. Cibian. După ce primim sărutul frățesc l. Preacuvioșia Sa rostește o scurtă cuvântare, care electrizează sufletele,

Incunjurăm sfta M-re, închinătorii, cari unde pot, îngenunchiază, rostesc rugăciuni pline de focul sacru al dragostei Dumnezeesti, își plâng de amarul greșelilor săvârșite, apoi năvălesc pentru a-și cumpăra lumini și a le arde în sfeșnice făcute din mușuroale de nisip, pentru odihna celor reposați ai lor.

După masă, ascultă cu cea mai încordată atențiune frumoasa, înălțătoarea și edificătoarea cuvântare a Prea Cucernicului părinte și asesor Dr. *Ciuhandu*, care cuvântând despre pocăință cum se făcea ea în cursul veacurilor, a lăsat urme adânci în sufletul ascultătorilor. Nenumărați închinători m'au ispitit: de unde e protopopul acela cu barbă mare, care le vorbise așa la inimă.

La ora 4. p. m. î-mi ține meditația cîasului 3 și 6 împreună cu o mică dare de seamă despre cele văzute și simțite cu ocaziunea pelerinajului la Ierusalim. Lumea este atentă și părea, că aflase tot ce dorea: mângăerea sufletească și țalul vieții din viitor.

La ora 12 săvârșim miezonoptica, cu zmeritul și cucernicul părinte *Mager* din Cermel, care după serviciu î-și ține cuvântarea „Al tău sunt Doamne”. Vorbea cu o claritate și putere de convingere nedescrisă; pelerinii fără a observa oboseala zilei și că este ora 1 din noapte, păreau atât de odihniți dar și setoși după cuvântul lui Dumnezeu.

Nici când nu voi uita aceea noapte sfântă, plină de atâta vrajă și farmec Dumnezeesc. Enoriașii mei extrem de mulțumiți, n'au cuvinte de a-și exprima bucuriile sufletești; ba, până a nu ajunge sfârșitul serviciilor religioase a zilei, se făgăduesc: „cât vom trăi și ne vom putea târă nemernecile oase, vom veni an de an, la închinare”.

Serviciul sfintei liturghii este săvârșit de P. S. S. *Grigorie*, asistat de mai mulți Cucernici Părinți, cu cel mai profund sentiment de pietate, iar răspunsurile sunt executate de iscusitul cor „Armonia” dela Arad.

A urmat convingătoarea și zguduitoarea cuvântare a P. S. S. *Grigorie*, care a cuvântat aproape la 16.000 fil sufletești, ascultat și înțeles chiar până la periferiile mai din afară a le masei închinătorilor. După cuvântare cucernicii închinători primiseră o nouă putere: cugetul nestrămutat de a umbla de aci încolo în cărările Domnului.

Văzând aceasta mare mulțime a închinătorilor, mi se reînprospetează icoana paștei din jurul Vitsaidei, unde Mântuitorul împărțea merindea duhovnicească la 5000 bărbați, cari se uitaseră, că ziua este în spre sfârșit....

După întoarcere din pelerinaj, în duminica proximă aflu neobicit de mulți enoriași la biserică. Părea a fi ziua de Paști și nu înțelegeam ce poate fi cauza. Spre cea mai mare bucurie a mea, mi se spune, că enoriașii așteaptă o mică dare de seamă despre pelerinaj. Le satisfac dorința, și rezultatul a fost mare: toată lumea lăcrima; erau lacrimi de re-

grete, pentru neparticiparea lor la pelerinaj Câtă pocăință și părere de rău Eram întreat: va mai fi pelerinaj în acest an?

Se vorbește de misionarism în popor și de misionari din masa poporului. Dar până atunci este de ajuns un pelerinaj bine organizat și pregătit ș'apoi asigur pe ori cine, că dintre închinători, cei mai mulți vor fi adevărații misionari ascultați de poporul nostru.

Atari pelerinaje vor face la sigur să înceteze marea rătăcire a unor credincioși de ai noștri, cari, din lipsă de clarificări, au colindat pela mănăstirea cat. din Radna. Să deie Dumnezeu ca ceea ce s'a început să se continue la sf. noastră Mănăstire, unde n'a fost un clas liber, în care închinătorii să nu fi aflat slugire sufletească și *cuvinte de învățături*, ceea ce dovedește înțelepciunea cu care a fost întocmit programul și râvna cu care a fost executat.

Lupești, la 5 Septemvrie 1926.

Ioan Tomuția,
preot-învățător

Intărirea credinței ortodoxe.

Duminecă în 5 Septembrie a. c. au fost o înălțare sufletească pentru credincioșii parohiei noastre Dud, fiind în mijlocul nostru Prea Cucernicia Sa Domnul Traian Cibian preot misionar al eparhiei noastre Arad.

În ziua amintită s'a celebrat sfrânta Liturgie de către P. C. preot misionar și subscrisul. La „Pricăsnă” într'o cuvântare bine simțită și cu remarcabilă vervă oratorică P. C. Sa combate concucinele și îndeamnă poporul la cercetarea regulată a sfintei biserici în dumineci și sărbători. Cuvântarea a fost bine primită de credincioși, având efectul binefăcător pentru sufletele lor.

După masă la orele 3, domnul misionar a ținut la școală poporului o conferință, arătând în citate din sfânta scriptură însemnătatea cercetării sfintei biserici regulat la serviciile divine și trimiterea pruncilor regulat la școală, fără de a fi constrânși părinții, ci din bună voință, arătând foloasele școalei. La această conferință a luat parte aproape întreg poporul și toți pocăiții, bapțiștii, afară de afară de unul și femeile lor, așa încât sala primă a școalei cu toate că e destul de mare de 10 m., nu au încăput toți, ci a trebuit să deschid porțile de către strada unde erau nenumărate o mulțime de bărbați și femei.

Conferința a durat dela ora 3 până la ora 5, când s'a încheiat. A fost interesant, căci după terminarea conferinței, predicatorul pocăiților încă cu doi de ai lor, a pășit înaintea domnului misionar cu scriptura întrecându-l, iar domnul misionar le-a spus că le stă la dispoziție zicându-le despre ce voiesc să vorbească, predicatorul a început despre botez, domnul misionar arătând învățatura lor greșită și dove-

dind temeinic adevăratul botez. pocăiții au început despre păcat, icoane etc. cu toate că ei erau cu scriptura lor, iar domnul misionar le spunea canto acolo cap. și versul cutare, ceea ce i-a pus în uimire pre pocăiți și văzându-să învinși în fața poporului tot câte unul s'a depărtat, iar poporul s'a convins că pocăiții sunt în rătăcire. Când am eșit dela școală la înstrarea în curtea școalei acolo un închinat spre bap-tism, care de doi ani cercetează adunarea, discuta cu vre-o 10 credincioși de ani noștri despre șfântul Petru când a mers pe apă la Ins, dar dovedind înțelesul adevărat domnul misionar și aici, închinatul spre bap-tism a declarat că el este și se ține de religionea ortodoxă română în care s'a născut. Aceste toate s'a terminat la ora 8 seara.

A fost mare mirare, că pe părintele misionar nu s'a observat nici o oboseală, mai mult atunci când pocăiții, care de care arătau citate din scriptură și domnul misionar la fiecare le răspundea, dovedea și esplica înțelesul adevărat al sfintei scripturi, ceea ce și pe ei i-a mirat, de atâtă tarle și lumina-re.

În numele parohiei aduc mulțumiri P. C. Domn preot misionar pentru lumina binefăcătoare pe terenul vieții religioasă morală ce a lăsat între credincioșii parohia Dud.

Dud la 8 Septemvrie 1926

Dionisie Mateș,
paroh. ort. român.

Preotul ca predicator*)

De aici nu urmează însă, că predica trebuie neglijată. Ea face parte din cult; are acolo un loc statornicit prin orânduile noastre bisericesti și dacă nu e permis să suprimăm „Cezul”, „Axionul” sau „Tatăl nostru” tot așa nu e permis să săprimăm *Predica*. Dar iarăși nu trebuie să uităm că ea are *regule și dificultăți*, peste care nu se poate trece cu ușurință.

Chestiunea fiind de o mare însemnătate, ne-am îngăduit să încercăm a lămurii în câteva rânduri această mare problemă a vieții noastre bisericesti, adusă la ordinea zilei de crizele prin care trecem.

Este cu atât mai neeesar să discutăm această chestiune cu cât trăind într'o epocă de infrigurată goană după măriri de arte, după reclamă și demagogie, foarte multi dintre noi, se lasă furați de marea formulă curente, care exercită o adevărată tiranie asupra spiritelor noastre.

Între aceste formule, un loc tinde să-l ocupe și chestiunea predicei.

Sunt o serie de preoți, care cred că predica îi poate dispensa de ori ce altă activitate preotească, sau chiar de ori ce alte însușiri mai de preț, prin care se poate manifesta această activitate preotească.

Sectele își au obârșia tot în această eroare. Câțiva ambițioși, au văzut că prin cuvinte spuse cu mșteșug și prin o atitudine de martir al unor convingeri îndoel-nice, mulțimea poate fi abătută de pe drumul ve hilor tradiții religioase, iar unele suflete pot fi chiar s-gestionate în anumite direcții cu folos personal.

*) Reerodată din Revista „Mitropolia Moldovei”, Iași.

Exagerând și speculând apoi slăbiciunile ce fatal se pot întâlni în orice corporație și deci și în cler, acești ambițioși au reușit astfel să creeze în luză unele false „măntuiri” și să determine unele schimbări în sufletele nedepriște cu un raționament mai adânc, sau predispus spre un pietism adese ori cu rădăcinii maldive în corp.

Aceasta e origina sectelor.

În afară de aceasta însă, chiar unii preoți exagerează și falșică rostul predicii.

Caterisitul preot Tudor Popescu din București, s'a rătăcit din pricina acestei erori. Talentul lui de vorbitor atrăgea lumea. De aici el a tras concluzia că în afară de predică, toate celelalte părți ale cultului sunt de prisos. Au urmat apoi alte erori dogmatice, care primejdiau liniștea creștinilor, din pricină, s'a ajuns la înădurarea lui de pe ogorul de lucru al bisericii noastre.

Alți preoți cad în alt păcat. Pentru a fi în nota vremii, ei știu că trebuie să se predice.

Și atunci, ai sau nu ai talent, stăpânește sau nu mijloacele pe care numai o cultură temeinică ți le poate da, este sau nu este mediul potrivit, tu vorbești, predici, te găsești în curentul vremii.

Și fiindcă ai conștiința insuficienței tale, acoperi lipsa de capacitate și talent, cu o sumedenie de expediente: strigi tare, te revolți împotriva nedreptăților soartei, ameninți, te extaziezi în fața unei expresii pe care o pusești cu o neroadă lipsă de dibăcie și la nevoie, tremuri vocea și încerci ca din ochi abia întredeschși, o lacrimă să arată că vrea să se strecoare pe obrazul imbujeat de atâta revoltă împotriva „*duhului cel rău*” care stăpânește veacul acesta.

Categoria aceasta de predicatori se înmulțește din ce în ce, în vremurile din urmă. Fiindcă lumea se sfiește să-și manifeste mai vârt disprețul pentru asemenea apucături, sau pentru că unii din complezanță, aruncă o vorbă de încurajare, genul acesta de predicatori tinde a compromite nu numai problemele ce se discută din amvon, dar însăși *arta de a predica*.

Să privim deci chestiunea în față:

Oratoria bisericească poate să fie un mijloc excelent de transformare a sufletului, dar cu o condiție, ca în locul adevăratei oraterii bisericești, cși înseamnă cum spune Julien, „*meșteșugul de a spune lămurit ceiace este de spus*”, să nu avem a face cu un surrogat în care *strigău înel oc de idei iar gestul de talent*.

Cel dintâi lucru, pe care nu trebuie să-l piardă din vedere cuvântătorul bisericesc, este că darul de a vorbi se zămislește odată cu ființa noastră. Cultura, mediul și împrejurările îl pot desăvârși sau stânjeni, dar el rămase în esență un dar dela Dumnezeu, *un talent*.

Spunem aceasta pentru următorul motiv:

Fiindcă Demostene a devenit orator tinând pietre în gură, fiindcă și-a disciplinat umerii cu o sabie atârnată în plafon, și de pe stâncile dela Phalere, s'a luat la întrecere cu sgomotul mării, se cred unii îndreptății a râvni gloria marelui atenian. Nul!

Cine nu posedă din naștere, adică dela providență o anumită direcțiune, o predispoziție spontană de rânduială în înșirarea ideilor și un timbru vocal, care să transmită ușor și să imprime în mod plăcut ideile, cu greu poate răvni soarta de vorbitor consacrat. Dictonul latin „*poetae nascuntur oratores fiunt*” nu este altceva decât o formulă, în care este doar atâta adevăr, că predispozițiile naturale se pot desăvârși, în realitate oratorii ca și poeții se nasc nu se formează.

Cel mai mulți dintre noi suntem lipsiți de aceste însușiri naturale. O dovadă se poate avea în faptul lesne de controlat, că dintre atâția vorbitori, care înundă întrunirile, prețele publice, parlamentul și — hai să zicem — amvonul, abia unii prin felul lor de a vorbi și expune o chestiune, sunt consacrați în mod definitiv și neîndoelnic ca maștri ai cuvântului.

În legătură cu aceasta relatăm o altă observație, foarte dreaptă, a autorului citat mai sus:

„Preotul prin chemarea lui — zice monseniorul Julien — este destinat cuvântului, și totuși darul vorbirei nu este o condiție necesară a vocațiunii sale. Biserica nu s'a gândit că predicarea Evangheliei are trebuință pentru a fi îndeplinită cu folos, de talentul predicatorului.” „Un avocat care n'ar ști să vorbească, ar valora mai puțin decât un zidar; un preot însă poate și trebuie să predice fără nici o dispoziție de cuvântător.”

Să nu uităm că aceasta o spune un preot catolic, care deși este reprezentatul unei confesiuni ce a cultivat arta cuvântului, totuși recunoaște că datoria de a predica nu e tot unu cu dispoziția de cuvântător.

Cine recunoaște acest adevăr, are în viața sa de preot, cea mai bună călăuză. Ești dator să predici dar trebuie să știu că nu ori cine poate predica.

Dar dacă aceste toate sunt adevărate, ce ne facem atunci cu datoria bisericii de a învăța de a răspândi adevărurile religioase, de a întări în sufletele o credință? Apostolul Pavel a spus; „propoveduește cuvântul și stăruiește asupra lui toate împrejurările”, și iată-nee pe de altă parte, ajunși la încheierea, că meșteșugul predicării este un privilegiu, pe care soarta nu-l încredințează oricui. Am spus apoi că predica e o parte din cult, care nu se poate înlătura, cum nu se pot înlătura alte părți.

Pr. C. Dron

INFORMAȚIUNI.

Protodiaconul Episcopie. Cu ocazia sfințirii bisericii din Buhani P. S. Sa Episcopul nostru a ridicat pe diaconul episcopesc Ioan cioară la rangul de protodiacon.

Astra la Zălau. În zilele de 12-14 Septembrie a. c. „Astra” și-a ținut adunarea generală anuală sub conducerea d-lui V. Goldiș în orașelul Zălau.

CONCURSE.

În baza autorizației Ven. Consistor diecezan din Arad Nr. 3530—1921, pentru îndeplinirea parohiei vacante din Ierșnic, tractul Belinț, județ Severin, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt:

1. Usufructul dela 30 jugăre pământ, parte arător parte fânaș.
 2. Usufructul unui intravilan de 1/2 jugăr.
 3. Stolele legale.
 4. Dreptul de pășunat, oricâte vite ar avea.
 5. Intregirea dotației dela stat.
- Casă parohială nu este, dar parohia după putință se va îngriji să fscă.

Parohia e de clasa a III-a și așa cei-ce doresc să ajungă trebuie să aibă calificația recerută pentru aceasta clasă. Preotul ales va avea să poarte impozitele după sesie, să predice și să catihizeze la școala de acolo fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți să-și înainteze concurile instruite cu documentele necesare, adresate comitetului parohial ort. rom. din lersnic oficiului protopresbiteral din Belinț județul Timiș-Torontal, având ca pe lângă observarea dispozițiilor din § 33 al Regulamentului pentru parohii, să se prezinte în sf. biserică din numita parohie într-o Duminică, ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, eventual în slujire.

Dacă reflectanții sunt din altă dieceză, sunt datori a se prezenta P. S. D. Episcop diecezan, spre a le da binecuvântare ca să poată concura.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* protopresbiter,
—□— 3—3

Pentru întregirea vacantului post de preot-paroh din parohia Bara, tractul Belințului se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul unei sesii de pământ, parte arător, parte fânaș.

2. Usufructul unui intravilan de trei păture de jugăr.

3. Casă parohială.

4. Stolele legale.

5. Retribuția dela stat.

Parohia e de cl. I., dar cu înaltă încuviințare consistorială, se admit și concurenți cu calificație de cl. II-a și de a III-a.

Alesul va purta sarcinile publice după sesie și după intravilan și e obligat, ca fără altă remunerație să catehizeze școlarii ortodocși români din parohie.

Doritorii de a reflecta la acest post, pe lângă respectarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, au să dovedească, că întrunesc condițiile concursuale.

Reflectanții, când cer voce să se prezenteze în parohie, au să dovedească șefului tractual, că întrunesc aceste condiții.

Intru-cât sunt din alte dieceze, trebuie să ceară în persoană binecuvântarea P. S. D. Episcop diecezan spre a putea concura.

Reflectanții sunt poftiți ca, în termenul concursual, să se prezenteze într-o Duminică, ori într-o sârbătoare în sf. biserică din Bara, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, eventual în slujbe și în oratorie.

Petițiile concursuale se adresează comitetului parohial, dar se trimit protopresbiterului tractual în Belinț, județul Timiș-Torontal, se înțelege în termenul concursual.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* protopresbiter,
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. Revetiș se publică concurs cu termen de 30 zile.

Beneficiu:

1. Casa parohială și supraedificate.

2. Sesia parohială cea veche din 13¹/₂ jug. cad. și întregirea de 18 jug.

3. Două cânepiști.

4. Dreptul de pășunat pentru vite.

5. Competință de lemne din pădure, ca până aci.

6. Stolele birul legal.

Alesul va predică tot la 2 săptămâni, va catehiza fără dotație separată și va plăti impozitele către stat și comună după beneficiul său.

Recursele se vor înainta Oficiului protopresbiteral din Buteni. La ajustarea recurselor și la prezentarea în sf. biserică sunt a se observa normele în vigoare.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Ord. Cons. No. 3791/926.

F. Roxin: protopresbiter.

—□—

1—3

In baza rezoluțiunii consistoriale No. 3700/926.

Pentru deplinirea parohiei vacante din Bârza, să descrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele venite:

1. O sesiune întreagă de pământ adica 32 jug. de 1100 stâng ni cv., parte arător, parte fânaș.

2. Stolele legale.

3. Înregire dela stat.

4. Creptul de pădure și pășune.

5. Locuință cu 2 camera în casa parohială.

Parohia este de clasa a II-a.

Alesul va plăti toate dările publice după venitul parohiei sale și va catehiza, fără nici o renumerație dela parohie, elevii școalelor din loc.

Reflectanții își vor înainta recursese, ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Bârza, la oficiul protopopesc ort. rom. din Radna și se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Bârza — pe lângă stricta observare a dispozițiilor regulamentului pentru parohii — spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și rituale.

Reflectanții din alte dieceze au să dovedească consensul P. Sfințitului Părinte Episcop diecezan, că au voie a recurge la această parohie.

Din ședința dela 29 August 1926.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopie Givulescu* m. p. protopresbiter.

—□—

3—3

Concurs repetit.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II-a Prunișor (Chertiș) se publică concurs cu termen de 15 zile. Beneficiu:

1. Sesie parohială întregită la 32 jugh.

2. Casă parohială cu supraedificate.

3. Bir și stole legale.

Impozitele către stat și comună de după beneficiu, le va solvi alesul.

Catehizarea la 2 școli și cuvântările în sf. biserică sunt obligatoare.

La concurs se admit fără condiție și pot fi candidați și aleși și concurenți cu calificațiune de clasa a treia.

Cererea de concurs adresată către Comitetul parohial din Prunișor este a se înainta oficiului protopresbiteral din Buteni. Reflectanții din alte dieceze vor acuda la petiit și dovadă despre învoirea P. S. Sale Episcopului nostru diecezan pentru a putea recurge la aceasta parohie.

Ord. cons. 3800/1926

F. Roxin protopop.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**